

Otázek pro ukončení předmětu Dějiny pravěku podzim 2024:

1. Vysvětlíte rozdíl mezi archeologií a paleontologií, co studují. Uveďte dva příklady specializace v archeologii.
2. Archeologický terénní výzkum a dokumentace: co je to terénní výzkum, kdo ho smí provádět, co je nutné dodržet při dokumentaci nálezových situací?
3. Jak se chováme k artefaktům, které nalezneme při výzkumu? Proč je důležitá konzervace nálezů? Proč v dnešní době při ošetření artefaktů přistupujeme k nálezům opatrněji? (proč nepoužíváme například tak často vodu a kartáček?).
4. Které dvě lidské populace (rodu homo) se setkávali v Evropě na počátku a v průběhu mladého paleolitu (kolem 40 000 před dneškem). Ovlivnily se vzájemně tyto dvě populace, případně jak?
5. Ve kterém období mladého paleolitu se setkáváme s prvními regulárními pohřby? Proč je v témže období fenomenální používání keramiky? Můžete uvést nějaký příklad keramického artefaktu z tohoto období?
6. Z jakých typů nalezišť (není nutné jméno konkrétní lokality) pocházejí nálezy z magdalenieny, respektive které prostory používali tito lidé k sídlení především (na Moravě)? Která vzácná surovina pocházející od Baltského moře se zde poprvé objevuje?
7. Známe z paleolitu a mezolitu v Evropě, popřípadě našeho území nějaké výtvarné památky? Případně jaké? (není nutné uvádět konkrétní příklady stačí říct, o jakou památku/typ památky se jedná nebo co zobrazuje).
8. Popište alespoň 3 hlavní změny (ekonomické technologické,...), které nastaly v období neolitu. Čím se toto období liší od paleolitu?
9. Jaký termín se používá pro označení skupiny lengyelské kultury na Moravě? Co je specifické pro keramiku tohoto období? Jaké nemovité památky se z této kultury také zachovaly?
10. Který nový materiál, jež začali lidé zpracovávat, se objevuje v průběhu eneolitu? Jaké předměty z něj mohly být vyráběny?
11. Uveďte alespoň 4 charakteristiky doby bronzové (společenské, ekonomické,...). Jak se tyto charakteristiky (změny oproti eneolitu) projevují archeologicky?
12. Jaký nový materiál, který silně ovlivnil materiální kulturu doby bronzové, se na jejím počátku objevuje? Jakým způsobem lze tento materiál získat a zpracovat? Jaké předměty z něj mohly být vyráběny?
13. Do kterého období doby bronzové (starší, střední, mladší, pozdní) řadíme únětickou kulturu? Jaké jsou charakteristiky pohřbívání této kultury (forma uložení ostatků, milodary, konstrukce hrobů atd.)?
14. Ve střední době bronzové přichází na naše území kultury se specifickým způsobem pohřbívání, podle kterého jsou i pojmenované. O jakých kulturách obecně mluvíme? Popište také podobu a způsob tohoto pohřbívání (uložení ostatků, milodarů, případně konstrukci hrobových situací).
15. Který nový materiál, jenž změnil podstatně materiální kulturu tehdejších společností se objevuje počátkem halštatu? Jak bylo možné tento materiál získat, z jakých zdrojů? V čem tkvěla jeho výhoda proti dříve používaným materiálům?

16. Se kterým „etnikem“ tradičně spojujeme první ražbu mincí na našem území a o kterém období pravěku či protohistorie mluvíme?

17. V období laténu bylo osídlení tvořeno menšími usedlostmi nebo vesnicemi. Mimo to ale vznikly na našem území i nové struktury, kde se soustředila buď vojenská, nebo řemeslná a ekonomická moc. O které dva typy sídlišť, kde se koncentrovaly až tisíce lidí, se jedná? (Stačí, pokud uvedete a popíšete alespoň jedno z těchto sídlišť, a jak zhruba vypadalo).

18. Jak nazýváme konflikt, který vypukl ve druhé polovině 2. století n. l. mezi Římskou říší, již v té době vládl Marcus Aurelius a Germány a Sarmaty ze střední Evropy? Pocházejí z našeho území nějaké archeologické památky, které s touto dobou spojujeme? Případně jaké?

19. Jaký je základní rozdíl mezi destruktivním a nedestruktivním výzkumem?

20. Vyberte si jednu libovolnou nedestruktivní metodu archeologického výzkumu/průzkumu a popište, jak funguje případně k čemu je možné ji využít?

21. Co je, případně k čemu slouží, experimentální archeologie?

Poslední 4. otázka zkoušky se bude týkat chronologie. Zde je 10 období pravěku případně protohistorie. Vytlosujete si jeden balíček z pěti. V každém balíčku bude 5 období. Váš úkol bude seřadit je chronologicky od nejstaršího po nejmladší. Cílem je, abyste dokázali relativně říct, které období předchází jiné.

Například si vyberete balíček obsahující – Neolit; Střední paleolit; Dobu bronzovou; Dobou římskou a Starý paleolit.

Správné řešení je následující – Starý paleolit; Střední paleolit; Neolit; Doba bronzová; Doba římská.

Seznam období, ze kterých budou balíčky tvořeny (nejsou uspořádány chronologicky!)

1. Eneolit
2. Mladší doba železná/doba laténská
3. Doba římská
4. Starší doba železná/doba halštatská
5. Střední paleolit
6. Neolit
7. Doba stěhování národů
8. Starý paleolit
9. Mladý paleolit
10. Doba bronzová